

• Twee onbekende molenfoto's uit de collectie van Leo van der Drift (zie pag. 2)

Uitgavenlijst nr. 118
~ januari t/m maart 2018 ~

Onze driemaandelijkse uitgavenlijst is gratis voor belangstellenden.
Bij deze editie hoort een bijlage in de vorm van een nieuwsbrief.
Oplage: 100 exemplaren.

Stichting Levende Molens - centrum voor molinologie

Ingeschreven in het stichtingenregister van de K.v.K. te Breda onder nummer 41104691

Mahlerlaan 12
4702 KK Roosendaal

ABN-AMRO bank:
IBAN ▶ NL16 ABNA 0861888049 BIC ▶ ABNANL2A

Telefoon: (0165) - 56.49.30 - vanuit het buitenland kiest u eerst: (0031)
daarna de overige cijfers, zonder nul.
Website: www.molencentrum.nl (wordt binnenkort actief)
E-mail: molencentrum@gmail.com

(*) = voorraad beperkt
(**)= voorraad zeer beperkt, telefonisch reserveren aanbevolen

Wie herkent deze molens?

Op de kaft van deze Uitgavenlijst ziet u twee foto's uit de verzameling van Leo van der Drift uit Den Haag. Ze dragen minstens al tien jaar het etiketje "onbekend" met zich mee, dus we hopen dat onze lezers ze eindelijk kunnen thuisbrengen. Het linker plaatje zal waarschijnlijk in het oosten van Nederland gezocht moeten worden, maar het zou best ook een Duitse molen kunnen zijn. De foto van de standerdmolen komt uit het Regionaal Archief Weert en is dus vermoedelijk een standerdmolen in Limburg, maar welke?

Prentkaartenseries ***(in zwart-wit of sepia, tenzij anders vermeld)***

Molens van den Grooten Oorlog (deel 5)

De volgende molens werden het slachtoffer van het oorlogsgeweld in de periode 1914-1918. Deze vijfde en mogelijk laatste reeks met dit thema, wekt deze stoere werkers nog één maal tot leven, honderd jaar na hun zinloze verwoesting. Formaat: 9x14 cm. Gedrukt op stevig karton in een gelimiteerde oplage van 100 exemplaren. De reeks verschijnt in maart 2018.

41. **Brussegem** (Vlaams-Brab.) – Standaardmolen met open voet, malend met volle zeilen. Hij werd verwoest tijdens de Duitse inval in 1914.
42. **Lier** (Antw.) – Erg mooie opname van de Pettendonckmolen. Deze standaardmolen maalt hier met volle zeilen aan de oevers van de Grote Nete. In september 1914 werd hij door de Duitsers in brand geschoten.
43. **Waarloos** (Antw.) – Molen Spruyt, eveneens een standaardmolen die op 5 oktober 1914 vernield werd. Na de oorlog nam een stoommaalderij het werk over.
44. **Izegem** (W.Vl.) – De ruïne van de Abelemolen, een ronde stenen stellingkoren- en oliemolen, vernield tijdens het eindoffensief van de Geallieerden in 1918.
45. **Klerken** (W.Vl.) – Vancoillie's molen, een ronde stenen stellingmolen kort na de vernieling. Het gevlucht is naar beneden gestort. De romp bestaat nog en is onlangs gerenoveerd en ingericht als uitkijktoren.
46. **Kortemark** (W.Vl.) – De Markhovemolen was een standaardmolen die hier nog met volle zeilen aan het malen is met Duitse ambulanciers op de voorgrond. De molen sneuvelde in de eindfase van de Eerste Wereldoorlog.
47. **Loker** (W.Vl.) – Enig gekende opname van de Montebergmolen. Deze staakmolen is zeer waarschijnlijk gefotografeerd vóór 1900 en werd vernield tijdens de Eerste Slag om de Kemmelberg in 1915.
48. **Nieuwkerke** (W.Vl.) – Unieke 19de eeuwse opname van de Spieremolen op zijn eerste standplaats. In 1896 (of 1898?) werd deze standaardmolen overgebracht naar de Seulestraat. Hij sneuvelde tijdens het Duitse voorjaarsoffensief in april/mei 1918.
49. **Passendale** (W.Vl.) – Fraaie close-up van de nog vrijwel gave romp van de Stijns molen. Deze hoge stellingmolen werd al vóór 1914 onttakeld. Tijdens de Slag om Passendale in 1917 werd de toen al beschadigde romp met de grond gelijk gemaakt.
50. **Westouter** (W.Vl.) – Uiterst zeldzame opname van de Rodebergmolen, kort na zijn vernieling in 1915. Deze staakmolen staat hier nog recht, maar is zwaar verminkt. Toen de wapens eenmaal zwegen, bleef er niets van over.

- Bestelnummer: 3462. Prijs: € 10,00.
  Uiterlijk tot 31-12-2017 *geldt nog de voorintekenprijs van € 7,50*.

Serie 12 verdwenen Nederlandse molens

Deze nieuwe serie heeft een gelimiteerde oplage van 100 stuks. De kaarten zijn gedrukt op stevig karton. Formaat: 9x14 cm. (zwart-wit of sepiabruin)

De reeks is een voortzetting van de jubileumkaarten die al vanaf 2012 worden uitgegeven.

111. **Beringe** (Limburg) – De molen van Holten, een achtkante houten bergkorenmolen die in 1886 werd overgebracht uit Stompwijk, waar hij als poldermolen diende. De molen werd in 1944 vernield door oorlogshandelingen.
112. **Milsbeek** (Limburg) – Unieke en tot voor kort onbekende opname van het houten achtkante molentje van Jan Laarakkers dat diende als wateropvoerwerktuig. Na een kort bestaan werd dit molentje opgevolgd door een stenen grondzeiler, waarvan de romp nog altijd bestaat. Het was de enige wateropvoermolen van de prov. Limburg.
113. **Geertruidenberg** (Noord-Brabant) – Hoge ronde stenen stellingkorenmolen in de Venestraat, die ooit ook als mout- en schorsmolen diende. In 1918 is hij afgebroken.
114. **Raamsdonk** (Noord-Brabant) – Stenen stellingkorenmolen, gebouwd in 1904 ter vervanging van een standerdmolen. Was aanvankelijk voorzien van zelfzwichting en twee windrozen op de kap voor zelfkruiïng, maar kreeg later een traditioneel gevlucht en staartwerk. In 1944 is de molen gedynamiteerd door de bezetter.
115. **Rockanje** (Zuid-Holland) – Molentje van De Gruijter. Deze wipmolen met stelling was geplaatst op een smederij en dreef verschillende werktuigen aan. Het heeft slechts een kort bestaan gekend van 1910 tot 1915. Het molentje had zelfzwichting en was tevens zelfkruiend. Nadien nog een poosje herbestemd als weidemolen.
116. **Zwijndrecht** (Zuid-Holland) - Achtkante houten stellingoliemolen 'Welgelegen', of ook wel 'de Dikke Molen', gebouwd als trasmolen in 1696. In 1939 gedeeltelijk gesloopt. Het laatste restant verdween in 1965.
117. **Heemstede** (Noord-Holland) – Molen van de Schouwbroekerpolder. Dit achtkante houten poldermolentje was aanvankelijk uitgerust met een scheprad en later met een vijzel. In 1920 werd het afgebroken.
118. **Utrecht** (stad) – Achtkante houten houtzaagmolen De Kranenburg, anno 1797. Aan de bedrijvigheid kwam in 1907 een einde, waarna de molen in verval raakte. In 1954 werd de ruïne omver getrokken.
119. **Persingen** (Gelderland) – Korenwipmolen van het Gelderse type, de Thornsche Molen. Na de stormschade van 14-11-1940 grondig hersteld in 1941 maar in 1944 verwoest door de oorlog. Lag vlakbij de Duitse grens. In 2015 bouwde men een nieuwe molen op het dak van een horecagelegenheid, maar deze molen wijkt sterk af van de oorspronkelijke molen en is eerder een wipmolen van het Zuid-Hollandse type.
120. **Oosterwijtwerd** (Groningen) – Achtkante houten stellingkoren- en pelmolen van Offeringa. Deze molen was voorzien van zelfzwichting. In 1937 werd hij onttakeld en in 1962 volgde de afbraak van het restant.

- Bestelnummer: 3467. Prijs voor de volledige serie: € 7,50. Losse kaarten: € 1,-- .

Grote boekenverkoop

Gezien de sombere vooruitzichten t.a.v. ons bezoekerscentrum (zie nieuwsbrief) zijn we genoodzaakt om een serieuze opruiming te houden van onze grote boekenvoorraad. In de volgende Uitgavenlijst worden daarom een aantal boeken die ouder zijn dan vijf jaar te koop aangeboden met flinke kortingen. De lijst met boeken die voor korting in aanmerking komen zal in de loop van februari/maart al op onze website worden geplaatst.
Wie eerst komt…..

Serie 9 Nederlandse rosmolens
Deze reeks is gewijd aan rosmolens in Noord- en Zuid-Holland (elk 2) en Friesland (1). Het formaat van deze zwart-wit kaarten is ook nu weer 105x148 mm (gedrukt op stevig karton) en de gelimiteerde oplage bedraagt 100 exemplaren. Het betreft de volgende molens:

41. **Blaricum (N.H.)** – Interieurbeeld van grutterij De Jong, na 1900 omgebouwd tot karnrosmolen. Deze zeldzame molen wordt momenteel gerestaureerd.
42. **Vogelenzang bij Bloemendaal (N.H.)** – Zeer zeldzame opname van de achtkante houten karnrosmolen bij de nog bestaande boerderij 'Vogelenzang', die ooit nog door Anton Pieck op een prent werd vastgelegd. Helaas is de rosmolen afgebroken.
43. **Hoogmade (Z.H.)** – Historische winteropname (1964) van de achtkante houten karnrosmolen met rieten tentdak aan de Groenwegh. Het binnenwerk is verdwenen.
44. **Katwijk (Z.H.)** – Historische opname (1966) van de vierzijdige stenen karnrosmolen bij boerderij 'Ons Genoegen'. Ook deze molen heeft geen binnenwerk meer.
45. **Kootstertille (Fr.)** – Aan het Kolonelsdiep stond tot ca. 1940 deze grutterij en later mosterdmolen van Albert P. Kamminga. De interieuropname (met paard) is van 1931. Helaas is deze zeldzame rosmolen geruisloos verdwenen.

- Bestelnummer: 3468. Prijs voor de volledige serie: € 3,75. Losse kaarten: € 1,-- .

Losse prentkaarten ***(in kleur, tenzij anders vermeld)***

Workum (Fr.) – Achtkante grondzeiler en poldermolen 'Nijlânnermolen' met volle zeilen in werking. Recente opname van Erwin Esselink. Uitgave van onze stichting. Oplage: 150 ex.

- Bestelnummer: 3469. Prijs: € 0,75.

Olst (Ov.) – Achtkante stellingkorenmolen 'Bökkersmolen'. Opname met telelens van de kap met de askop e.d.; u ziet dus niet de volledige molen. Tekst: 'Prettige Feestdagen'.

- Bestelnummer: 3470. Prijs: € 0,75. (*)

Harskamp (Gld.) – Stenen bergkorenmolen 'Lana Mariana', nu ingericht als woonhuis. Deze molen werd in 1945 onttakeld. In 1984 werd hij uitwendig voor de schijn gecompleteerd met een gevlucht dat lijkt op Oudhollands hekwerk. Uitgave: B. Geitz, Hilversum.

- Bestelnummer: 3471. Prijs: € 0,75. (*)

Vaassen (Gld.) – Mooie nieuwe prentkaart van Daams' Molen die sinds de restauratie een hogere stenen onderbouw heeft gekregen met het oog op een betere windvang. De kaart is uitgegeven door de plaatselijke molenstichting.

- Bestelnummer: 3472. Prijs: € 0,60.

Zaandam (N.H.) – Paltrokmolen 'De Gekroonde Poelenburg' in zijn nieuwe kleurstelling. Een opname uit 2015 door Erwin Esselink. Eigen uitgave van onze stichting met beperkte oplage.

- Bestelnummer: 3473. Prijs: € 0,75.

Leiden (Z.H.) – Een gloednieuwe kaart van de Kikkermolen, in werking met volle zeilen. Deze kleine wipmolen wordt bemalen door o.a. Michiel Regelink, die deze kaart ook heeft uitgegeven.

- Bestelnummer: 3474. Prijs: € 0,60.

Maasdam (Z.H.) – Prachtige kleurenkaart van de Poldersche Molen. We zien deze stoere stenen poldermolen met een vlucht van maar liefst 28,60 m. opgezeild en in werking onder een Hollandse wolkenlucht. Een recente opname van Erwin Esselink.

- Bestelnummer: 3475. Prijs: € 0,75.

Maasdam (Z.H.) – Dezelfde Poldersche Molen van de Sint-Anthoniepolder met volle zeilen, maar dan een oudere uitgave van Q photo (fotografie) en Paperworks (druk).

- Bestelnummer: 3476. Prijs: € 0,75. (*)

Nistelrode (N.Br.) – Standerdmolen 'Dye Sprancke' in werking met volle zeilen met zicht op de wiekenkant en zijweeg. Een oudere kleurenkaart (1983), uitgegeven door Jos Pé.

- Bestelnummer: 3477. Prijs: € 0,75. (*)

Beesel (Limb.) – Achtkante beltkorenmolen 'De Grauwe Beer', opgezeild en in werking op zijn huidige locatie. Een fraaie en recente opname van Erwin Esselink. Eigen uitgave van onze stichting met beperkte oplage.

- Bestelnummer: 3478. Prijs: € 0,75.

Horn (Limb.) – Ronde stenen beltkorenmolen 'De Welvaart', opgezeild en in werking. Een recente opname van Erwin Esselink. Eigen uitgave van Stichting Levende Molens.

- Bestelnummer: 3479. Prijs: € 0,75.

Boeken, brochures en tijdschriften

Vlaamse Molens – tijdschrift voor alle molenliefhebbers.
Het herfstnummer 2017 van dit volledig in kleur gedrukte periodiek brengt ons weer een interessante reeks artikelen, o.a. over een pas ontdekte hondenmolen in Vollezele, technisch onderzoek naar de stabiliteit van staakmolens, oudhollandse en oudvlaamse gevluchten in de kunst, de watermolen van het Kasteel van Arenberg in Heverlee, een 'In Memoriam' voor zeilenmaker Sipke Koning, etc. Het nummer telt 36 pagina's met tientallen afbeeldingen.

- Bestelnummer: 3480. Prijs: € 6,00.

De Meule nr. 95 – tijdschrift van de Vereniging 'De Westbrabantse Molens' (2017).
Interessant themanummer dat helemaal is gewijd aan de stenen bergmolen 'Sancto Antonio' in Halsteren, naar aanleiding van het 200-jarig bestaan van deze molen (1817-2017). Deze bijdrage is van de hand van Ton Meesters. Het nummer telt 56 pag. en is royaal voorzien van afbeeldingen. De omslag is in kleur.

- Bestelnummer: 3481. Prijs: € 5,00.

Lebendige Mühlen – instand halten – restaurieren – weiterhin nutzen (2016) door Therese Bergmann e.a. Zoals de ondertitel al duidelijk maakt is dit geen inventaris van molens in een bepaalde regio, maar is het een praktijkboek om - in dit specifieke geval - watermolens op een verantwoorde wijze, met respect voor het monument, te restaureren en vervolgens op een zinvolle manier te (her)bestemmen. Heel wat ambachtelijke technieken komen hierbij om de hoek kijken die in woord en beeld worden toegelicht. Nuttig, praktisch en beslist erg interessant om te lezen! Het boek telt 128 pag. (16x24 cm) met tientallen foto's en andere afbeeldingen in kleurendruk.

- Bestelnummer: 3482. Prijs: € 17,90. (*)

Zaanse Verhalen 2017
De nieuwste editie van dit jaarboek heeft als coverstory De Plekkers van De Pet. Deze familie was 70 jaar lang in bezit van de paltrok De Pet in Zaandam, die in 1937 werd gesloopt. Uit het familiearchief zijn nooit eerder gepubliceerde foto's opgenomen.
Verder in deze jaargang o.a.: Informatie over dertien tot nu toe onbekende molens in de Zaanstreek, windbrieven van korenmolens in Wormer (16de eeuw), brand in oliemolen De Hengelaar te Zaandam, de herbouw van watermolen De Waterdief bij Krommenie, de Braziliëmolen (verfhoutbreker) in Zaandijk (begin 17de eeuw), de verfmolens De Bootsman en Bootsmansmaat in Wormer, de productie van lak en vernis, oliemolen De Blauwe Arend in Zaandam (met bouw van evenbeeld in Den Bosch in 17de eeuw), oliemolen De Schepel in Wormer (o.a. dendrochronologisch onderzoek naar de ouderdom), nieuwe gegevens over het Olieslagerscontract en nog veel meer. Dit interessante jaarboek telt 150 pag. en is ruim geïllustreerd. Achterin vinden we registers op naam en molennaam. Het boek is uitgegeven als paperback.

- Bestelnummer: 3483. Prijs: € 19,50.

Nijverheid op windkracht door Herman Kaptein (Hilversum, 2017)
Vanaf 1600 voltrok zich in ons land een ware windmolenrevolutie. Deze maakte het niet alleen mogelijk dat meren werden drooggemalen, maar ook dat mechanisatie in het productieproces op veel grotere schaal werd toegepast. Hiermee begon de zegetocht van een windmolenindustrie die nergens ter wereld haar gelijke had. Zij leverde een essentiële bijdrage aan de uitzonderlijke welvaartsgroei in de Republiek. Dit grote succes biedt op zijn beurt een belangrijke verklaring voor de late en trage overgang naar het 'stoomregime' in de negentiende eeuw. Dit boek belicht de overgang, het verdere verloop en de historische betekenis van beide energietransities. Het kenmerkt zich door een veelzijdige benaderingswijze en een bredere geografische spreiding. Inzicht en verklaringen worden gezocht in zowel de veranderende omstandigheden als in de deelnemende personen. Omdat de windmolenindustrie zich ook in steden en buiten Holland verspreidde, reikt het verhaal veel verder dan de Zaanstreek. Het boek omvat 512 pag. met 50 afbeeldingen en is ingebonden met een harde kaft op het formaat 17x25 cm. De auteur heeft onlangs de I.J. de Kramerprijs gewonnen van het TIMS, voor het beste molenboek van 2017.

- Bestelnummer: 3484. Prijs: € 39,00.

Speciale aanbieding:
Tot en met 31 januari betaalt u voor bovengenoemd boek GEEN verzendkosten.
De waarde van het boek hoeft u dus niet mee te tellen bij het berekenen van uw bijdrage in de verzendkosten.

Geschiedenis van de wind- en watermolens *en nog meer nieuws* uit Meerbeke bij Ninove door Georges Souffreau (Woubrechtegem, 2017)
Drie wind- en twee watermolens van Meerbeke staan centraal in deze studie. De onlangs gerestaureerde bovenslag watermolen genaamd Fonteintjesmolen, werd in 1550 op de Grote Molenbeek als volmolen opgericht, maar nadien omgevormd tot oliemolen en nog later tot een korenwatermolen. Een tweede watermolen op de Grote Molenbeek was de Molen te Wol(f)putte. Dit is een zeer oude molenplaats, die al in 1189 wordt vermeld als eigendom van de abdij van Ninove. Hij was toen een olie- en korenmolen. Later, na 1666, wordt hij nog alleen als korenmolen vermeld. Omstreeks 1960 worden de installatie en het rad verwijderd.

Te Meerbeke stonden ooit drie korenwindmolens: de houten Hutsenbergmolen maalde ongeveer een eeuw, van 1794 tot aan de sloop in 1893. De tweede houten korenwindmolen was de Roesbekemolen of Molen Van der Perre. Hij werd in 1852 opgericht. Deze molen brandde in 1932 af. De derde windmolen was de stenen bergmolen genaamd Kasteelmolen of Kruisveldmolen, die omstreeks 1807 werd gebouwd. In 1903 plaatste men nog een stoommachine, maar in 1909 werd de windmolen gesloopt.
De auteur vond tijdens zijn opzoekingen in het rijke archief van Meerbeke een aantal merkwaardige feiten over o.a. de hopteelt, oorlogsschade in de zeventiende eeuw, een kerkdiefstal en andere voorvallen waarmee hij de molengeschiedenis stoffeert. Het werd zodoende een dik boek van 250 bladzijden, rijk geïllustreerd met foto's en kaarten, dat in beperkte oplage en in eigen beheer wordt uitgebracht. Kleurendruk was niet haalbaar, maar ook in zwart-wit uitvoering is deze studie een schatkamer aan interessante feiten.

- Bestelnummer: 3485. Prijs: € 20,00.

Jaarboek nr. 11 (2015) van de Heemkundige Kring Ardooie – Koolskamp
Gabriël Houthoofd wijdde in de vijf voorafgaande jaarboeken verschillende artikelen aan de vele molens die in de West-Vlaamse gemeente Ardooie hebben gestaan. In dit jaarboek staan twee verdwenen windmolens van de deelgemeente Koolskamp centraal. Na een korte inleiding en een overzichtskaartje worden achtereenvolgens de Hoogakkermolen en Van Canneytsmolen besproken. De eerste was een oliestaakmolen, waarvan de octrooibrief uit 1786 met bijbehorend zegel bewaard is gebleven. De tweede was een stenen korenmolen. De bijdrage omvat 11 pag. en 6 afbeeldingen, helaas niet van de molens als zodanig. Daarnaast zijn er nog verschillende andere interessante bijdragen, o.a. over de Duitse begraafplaats Ardoye-Bergmolen en over Ardooie in de Eerste Wereldoorlog (1915).
Het jaarboek telt 128 pag. op het formaat 15x21 cm en is gelardeerd met enkele tientallen afbeeldingen.

- Bestelnummer: 3486. Prijs: € 12,00.

Jaarboek nr. 12 (2016) van de Heemkundige Kring Ardooie – Koolskamp
In dit jaarboek lezen we het vervolg over de verdwenen molens van Koolskamp door Gabriël Houthoofd. Achtereenvolgens worden besproken: de houten Ayshovemolen, die al in de 15de eeuw verdween, de Vuilpannemolen, een koren- en oliestandaardmolen, een olierosmolen en de Plaatsmolen, een koren- en oliestaakmolen op torenkot die in 1918 werd vernield en waarvan de stenen onderbouw nog altijd bestaat. Het is de enige molen waarvan foto's bewaard zijn gebleven. De bijhorende rosmolen, te zien op een oude foto, heeft de Eerste Wereldoorlog niet overleefd. Het artikel telt 15 pagina's en 10 afbeeldingen. Het jaarboek als geheel omvat 104 pag. (15x21 cm) met een aardig aantal illustraties. In de andere bijdragen wordt o.a. verder ingegaan op het verdwenen Duitse Ehrenfriedhof Bergmolen, aan Ardooie in het oorlogsjaar 1916 en aan vier pauselijke zouaven uit Ardooie. De oplage van dit jaarboek is uiteraard beperkt.

- Bestelnummer: 3487. Prijs: € 12,00.

Speciale aanbieding: Wie de twee bovengenoemde jaarboeken samen bestelt, betaalt geen € 24,00 maar slechts € 20,00.

De vorige vijf afleveringen van dit jaarboek, met artikelen over de molens van Ardooie, zijn eveneens nog (beperkt) verkrijgbaar. Voor een omschrijving: zie Uitgavenlijst 109.

Contes, légendes et belles histoires des moulins en Wallonie – Tome 8 door Jacky Adams. Dit is het achtste en vermoedelijk laatste deel van een schitterende serie boeken, gewijd aan de watermolens in Wallonië onder de titel: “Des Moulins et des Hommes.”
In dit boek vindt u meer dan 120 verhalen die met molens verband houden. Het zijn stuk voor stuk prachtige en soms al zeer oude volksverhalen, legendes, overleveringen en sagen waarbij de molen een belangrijke rol speelt. Jacky Adam heeft al die vertellingen geduldig opgetekend en verwerkt tot een boeiend geheel. Achter ieder verhaal gaat een wereld schuil die veelzeggend is m.b.t. de betekenis van molens in de samenleving vanaf de vroege middeleeuwen tot het vrij recente verleden. Verhalen die ontroeren of die humoristisch kunnen zijn, maar vrijwel altijd informatief. Voor wie de Franse taal niet of minder goed beheerst: dit is beslist ook een kijkboek, dankzij de ontelbare foto’s, oude prentkaarten en andere afbeeldingen die vaak een lust voor het oog zijn.
Tome 8 telt maar liefst 272 pagina’s op het formaat 30x24 cm (liggend).

- Bestelnummer: 3488. Prijs: € 60,--. (*)

Les moulins de l’arrondissement de Lille hors mannée de Lille door Jean Bruggeman
Na drie eerdere volumes over de molens van het arrondissement Lille (verschenen in 2007, 2008 en 2009) is dit het laatste deel over de molens van deze dichtbevolkte regio. Het grote aantal molens dat in dit gebied productief was (710) hangt uiteraard nauw samen met die bevolkingsdichtheid, naast het feit dat hier vooral de oliemolens tot grote bloei kwamen.
Lijnolie, koolzaadolie, maan- en raapzaadolie etc. werden gebruikt voor de verlichting maar vormden ook de grondstof voor verf, vernis en kit, zeep en smeermiddelen en brachten een florerende industrie op gang vanaf de Middeleeuwen tot aan de 19de eeuw. De teelt van al die oliehoudende zaden gaf letterlijk kleur aan de hele regio: het geel van het koolzaad en het graan, het roze van de papavers, het wit en blauw van het vlas. Helaas kwam de neerwaartse spiraal al vroeg (voor 1900) op gang. Tijdens 1914-1918 werden nog eens 25 oliemolens verwoest. De laatste twee verdwenen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het stampkot van Linselles werd overgebracht naar een pretpark bij Naours en kwijnt daar weg…
Waterlopen zijn in dit gebied niet zo talrijk. De Leie (La Lys) vormt de grens met België. De watermolens die er op draaiden lagen voornamelijk op Belgisch grondgebied, de molen van Houplines uitgezonderd. La Deûle heeft belangrijke watermolens geactiveerd in Don, Lille, Wambrechies, Quesnoy-sur-Deûle en Deûlémont. De Mark (la Marque) voedde zes watermolens. Alles tezamen telde de auteur 27 watermolens in deze regio, tegenover 683 windmolens. Windmolens waren hier dus ver in de meerderheid. Het moet gezegd dat zonder deze molens de grote steden van nu kleine dorpjes zouden zijn gebleven. Dankzij molenvereniging ARAM werden drie stenen molens gerestaureerd en twee standaardmolens overgebracht uit Pas-de-Calais. De auteur geeft ons dankzij uniek foto- en kaartmateriaal een kijkje in dit rijke, maar grotendeels verdwenen molenverleden. De stambomen van molenaars en olieslagers zullen lezers uit deze regio in staat stellen om op zoek te gaan naar hun verre voorouders. Of dit de belangstelling voor de molens zal aanwakkeren moet nog worden afgewacht. Het boek werd gedrukt op slechts 150 exemplaren en een substantieel deel van die oplage wordt dan nog afgenomen door kopers uit Vlaanderen en Nederland! Dit moet voor Jean Bruggeman, die al zijn hele leven actief is op het gebied van molenbehoud en molenstudie, een deprimerende vaststelling zijn.
De omvang van dit boek is maar liefst 464 pagina’s (formaat A4). De afbeeldingen zijn zowel in kleur als in zwart-wit. Het geheel werd gedrukt op zwaar semi-mat papier en ingebonden in een harde linnen kaft. Geen goedkoop boek dus, maar wel van harte aanbevolen!

- Bestelnummer: 3489. Prijs: € 80,--. (*)